

КАКО ЈЕ НАСТАЛА ПУШКА „ПАРТИЗАНКА“

Фабрика оружја и муниције у Ужицу је прерађивала аустријску пушку у пушку „модел 24“, којом је била наоружана бивша југословенска војска. Аустријска пушка је била дужа за 20 — 30 сантиметара, била је врло неподесна за руковање и тешка за ношење. Ове пушке су биле смештене по разним војним магацинима Краљевине Југославије и слате су у Фабрику оружја и муниције у Ужицу на прераду.

Да би се обрадила пушка „модел 24“, којом је била наоружана бивша југословенска војска, било је потребно да се са аустријоке пушке искористи сандук и затварач, кундак и неки ситнији делови. Кундак је морао да се скрати за око 20 сантиметара и да се подеси према новој цеви, која је израђивана у Фабрици и уграђивана у сандук. Овај посао радници су обављали све дотле док је било материјала за израду нових цеви и делова, који су били обликовани за пушку „модел 24“. Није ми познато колико је тако преправљених пушака направљено за време постојања Ужичке републике.

Када је понестало материјала за израду нових цеви, а кундака, обрађених за пушку „модел 24“, било је на залихама у великим количинама, онда је требало наћи решење. Одлучено је да се све старе цеви врате на сандуке пушака, да се онако скраћени кундаци поново утраде са свим ранијим елементима, као што су нишанске справе и други делови. Било је ту прилично посла, јер су цеви морале поново да се исправљају, одабирају по квалитету и на нови начин уграђују, с обзиром да су кундаци били скраћени.

Ове пушке су исто тако морале да се ипробавају на стрелишту и дотерују нишански делови како би биле што прецизније приликом гађања. Ми омо све те делове поново конзервирали и после обрађивали, уколрпко је то било потребно.

Овако поново склопљена пушка одударала је од првобитног изгледа и то тако што је оада део цеви од нишана према сандуку и до кундака изгледао знатно дужи и једним делом био пола бео, а пола црн, зато што су кундаци били окраћени. Како није имало времена да ое тај бели део цеви „брунира“, то је изгледало да је цев ове пушке настављена, што је код партизана изазивало радо-

зналост, па се био пронео глас да у партизанској фабрици оружја и муниције у Ужицу настављају цеви да би партизанска пушка била што убојитија. Тако је настала пушка „партизанка“.

На ове пушке су касније монтирани тромблони, које је радила алатница партизанске фабрике оружја и муниције, која је била смештена у трезорима Народне банке у Ужицу. Раније нио радили тромблоне у нашој фабрици, али када су партизанске јединице, не сећам се где, заплениле већу количину тромблонских бомби, оне су донете у партизанску фабрику оружја и муниције у Ужицу. Да би се ове бомбе корисно употребиле, приступило се изради тромблона, што је технички било врло лако изводљиво, јер је аустријска пушка била подесна за коришћење тромблона. У партизанској фабрици оружја и муниције израђен је веома велики број партизанских пушака које оу имале надоградњу тромблона. Каоније се међу четницима проиела вест да партизани располажу великим бројем бацача.

Тромблони су набијани на пушке партизанке на са!Мом предњем нишаниу и излазу метка из цеви и врло лако су причвршћивани на пушку. У њих се стављала посебна тромблонска бомба. Она је на предњем делу имала упаљач, који се активирао приликом испаливања метка кроз цев пушке, а чије је дејство и снага носило тромблонску бомбу од 1.000 до 2.000 метара, што је зависило од нагиба пушке и стрелца који је руковао пушком.

Милутин СИМАНОВИЋ КИЋО